

Громадська Думка

ПЕРЕДПЛАТА:

(Ціна 1. прим. в таборі 4 ф.)
" " поза таб. 5 ф.)
На місяць в таборі . . 30 ф.
" " поза табор. 40 ф.
На 3 місяці в таборі . . 90 ф.
" " поза таб. 1 м. 30 ф.

ЧАСОПИСЬ ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ у ВЕЦЛЯРІ.

ВІХОДИТЬ ЩО ЧЕТВЕРГА Й ЩО НЕДІЛІ.

Видає „Видавниче Товариство імени В. Грінченка“.

АДРЕСА:

Ukrainischer
Unterrichts-Ausschuss
Lagerzeitung
— in Wetzlar. —

Ч. 67. (114).

Четвер, 4. жовтня 1917.

Рік III.

Вецляр, 4. жовтня 1917.

Низче подаємо звідомлення про хід нарад так званої демократичної конференції в Петрограді. Що було причиною цієї конференції й чого від неї можна сподівати ся?

По бунті Корнілова, що загрожував цілій російській революції в союзі з кадетами, прийшла до більшої сили Рада робочих і салдатів. Вона погоджувалась була раніш з незалежністю тимчасового правительства від революційних організацій, а тимчасом правительство стало щораз більше схилати ся до міщанських партій і скликало московську конференцію, яка показала грозу реакції всім кругам демократії. Небавом явив ся мароу бунт Корнілова, який получив ся відомостями про вихід Родзянка й Мілюкова. Кадети хотіли намовити Керенського до угоди з Корніловим і намовляли його удати ся до головної квартири, де мабуть його було-б арештовано, а Родзянко станув би на чолі міщанського правительства, яке вже став творити в Москві.

Це все було наслідком того, що Рада робочих і салдатів перестала вести контролю над вчинками тимчасового правительства. Тепер вона прокинулася і зажадала наново впливу на правительство. У ній взяли верх большевики й інтернаціоналісти, під впливом яких порішили ся на засіданню 14. вересня радикальні резолюції переведення нового ладу в Росії, приступлення до негайного мира, проголошення демократичної республіки й права повноленних народів, як Фінляндії та України, рішати про свою долю без ніяких перешкод з боку уряду.

Ці рішення настрашили правительство, і воно проголосило демократичну республіку, але приєднало меншевиків до того, що вони признали попередні рішення Ради салдатів і робочих неважними, а скликали на 28. вересня цю демократичну конференцію.

Ця конференція обмірковує питання, чи правительство має бути соціалістичне, чи зложене з різних партій та чи мають до його увійти кадети, чи ні. Вона привадується на над тим, чи не проголосити себе тимчасовим парламентом на

місце панської четвертої Думи. Далі багато говорять на цій конференції про реорганізацію армії й німецьку небезпеку. Про мир, про права народів, про новий лад в Росії—ні чирк!

Чому ж так? А тому, що вибирали більшість її прихильники дотеперішнього правительства й меншевики, а не вибрав Іх народ вільними голосами. І тому, як би вона проголосила себе парламентом, то це не був би голос народу, а голос через більшу половину правительственої партії, яка хоче вести війну й переводити половинні реформи.

Або війна й упадок революції, або мир і новий лад—другого вихода немає. Це кажемо ми і це каже увесь народ, військо й повноленні народи Росії. Коли демократична конференція не чує цього голосу й не адає собі справи з катастрофи, що грозить для цілої

революції, то вона буде далі вести даремні наради, як досі, а життя піде своїм ходом.

II.

Лети, моя думо...

Лети, моя думо, лети, легкокрила,
В той край, де покинув я рідну сільку,
Де мене з дитинства фортуна
пестила,
Де рано зустрів я долю свою.

Лети, зривай ся з полями, гаями,
Що тішили мене з малих моїх літ;
Скажи, що я й досі люблю Іх
без тамі
І шлю їм з неволі свій щирий привіт.

Лети ж, моя думо, до рідного краю,
Орлом безперешкоди туди по-опішай.

Я рідну природу тобою вітаю,
Вітаю свобідний відроджений край.

2. жовтня 1917 р.

Zet.

Демократична конференція в Петрограді.

Участь України й Білоруси в демократичній конференції.

Зі Штокгольму пишуть 28. вересня: „Русское Слово“ сповіщає: Українська Центральна Рада, яка відмовила ся від участі в московській державній конференції, вислала кількох представників на демократичну конференцію в Петрограді. Таксамо порішила білоруська краєва Рада у Мінську після таких самих основ, як Українська Рада, домогати ся повної національної автономії Білоруси й поділу землі між працюючим населенням без відшкодування для дотеперішних власників, і вислала представників на петроградську конференцію.

[Франкф. Цайтунг з 29. вер. веч.]

Цілі демократичної конференції в Петрограді.

Зі Штокгольму доносять: В Петрограді приписують демократичній конференції, яку скликала Рада робочих і салдатів, далеко більше значіння, як московській державній конференції, що складала ся в дійсності з міщанських партій; вона стояла в зносинах з бунтом Корнілова. Ждуть установлення збірного правительства, яке буде правити в республіканським дусі й завідувати

справами краю аж до скликання зібрання. Воно буде утворене на основі довіри найширших народних шарів (верств), як виконавче міністерство народної волі.

Приготованне виборів на Установче Зібрання буде дуже енергійно переведене. Це Установче Зібрання має представляти найширші народні маси і воно перейме на себе цілу власть; воно порішить питання про землю й мир.

Ця демократична конференція в Петрограді має підперти дальші приготування до міжнародної соціалістичної конференції в Штокгольмі. (Франкф. Цайт. з 29. вер. веч.)

Перше засідання демократичної конференції.

З Петрограду подає петроградська телеграфічна агенція: Для 28. вересня о 5. годині отворено засідання демократичної конференції в залі великого міського театру, украшений червоними хоругвами й прапорами, в присутності 1200 представників, зібраних з цілої Росії. Усе тимчасове правительтво з Керенським на чолі поміщується в царській ложі (місце, де сидів цар на представленню в театр) і кілька членів дипломатії союзників поміщується в окремій другій ложі.

Председатель Головного Виконавчого Відлугу Ради салдатів і робочих Чхеїдзе проголосив отворення конференції бесідою, в якій подав причини скликання конференції, а се: тяжке положення краю й конечна потреба утворення революційної влади, що буде відповідальна перед елементами, на яких буде опирати ся. Председатель Ради селян Авксентієв промовив: Прийшла така хвиля, в якій демократія мусить напружити цілу свою політичну мудрість, щоби вратувати здобутки революції, яким грозить катастрофа. Цю катастрофу треба відвернути, а то ніколи не дасть ся вратувати й поправити втрати.

По виборі комітету зібрання, в який увійшло 33 членів, між ними Чхеїдзе, Церетелі, Авксентієв і Чернов, забрав слово Керенський, прийнятий більшістю живими оплесками. Він повітав конференцію іменем російської республіки і, як головнокомандуючий, говорив далі таке: Тому що правительтво вложило свою програму на московській конференції, позволю собі сказати тільки кілька слів оборони в нагоди акції Корнілова. Далі Керенський подав до відома, що від часу іменовання Корнілова поновлювано раз-у-раз з боку генеральної квартири ультимат до тимчасового правительства в щораз більшими домаганнями верховлади Корнілова, аж прийшло до того, що підвладний генерал Кривов, (який по невдачі застрілив ся в Петрограді), став маширувати з армією на Петроград. Правительтво відмовляло домаганням головної квартири, кожним разом говорячи, що воно має власний спосіб для удержання дисципліни в армії і способів Корнілова не буде уживати.

Далі перейшов до програми конференції й зазначив, що тепер анархія в Росії вимагає дуже великого напруження. На доказ прочитав телеграму з Гельсінфорсу, що місцеві революційні насильства не дозволяють припинити діяльність в соїмі. Максималісти повітали ту відомість оплесками з окликами: славно! дуже добре! Тоді звернувся Керенський до Іхніх лав і промовив: Горожане! Кождий, хто не втратив розуму, зможе слушно обсудити це повітання передовсім в цій хвилі, як нам сповіщено про наближенне німецької фльоти до фінського залуви. І коли правительство і край не почують сильнішого голосу конференції, то справа революції пропаде. Цього потреба тим більше, що саме тепер ми сподіваєм ся великих подій на фронті

й не знає, якими способами ставити їм опір. Досі говорив я, як чоловік,—кінчив свою бесіду Керенський—тепер стаю говорити, як той, що посідає найбільшу владу: я заявляю наново, що кожому, що буде наступати на вільну російську республіку, почеє на собі цілу силу революційного правління.

Новоіменований міністер війни Верховський почав з окремого мира, який коштом Росії відмовилися заключити союзники в надії, що російська армія сповнить свій обов'язок. Потвердив він, що армія й флот не відмовляються від борби, та на горі не одушевлені вони духом побіди, який міг би урятувати Росію. Одна з найважливіших причин лежить в тім, що відносини між салдатами й головними командантами не є нормальні. Ці відносини погіршилися від проби буття Корнілова, в якій партія головної команди брала участь. Ця партія мусить бути усунена з армії й заступлена іншими особами, яких вибором займається головкомандуючий. Колишній міністер земледілля Чернов говорив рішуче проти сполуки з кадетами. Максималіст Каменев підняв домагання проти всякої сполуки не тільки з кадетами, але й з усіма міщанськими партіями, з якими соціалісти не можуть ніколи згодитися. Церетелі, якого попитано охлукно: Хай живе провідник революції!—заявив, що виключно соціалістичне міністерство не є відповідна думка, бо такий кабінет не устоїть на довго. Тоді мусіли б міщанські елементи зрештою боротися проти демократії, яка підняла ся з приводу повстання Корнілова. Тепер вимагається держати ся засади єднання.

Засідання закінчилося о півночі.

Наради партій щодо утворення кабінету.

З Гагі доносить бюро Райтера про наради поодиноких партій між першим і другим засіданням конференції: Соціалдемократи-мінімалісти заявили ся 81 голосами проти 77 за злукою (коаліцією) з міщанськими партіями, але 80 голосами проти 51 порішили виключити кадетів. Соціал-революціонери заявили ся 91 голосами проти 87 за коаліцією, та однозгідно всі домагалися включення кадетів. Керенський вів переговори з представниками промисловості й торгівлі в Москві про їх участь в кабінеті; вони поставили домагання, що кабінет мусить бути незалежним від ніяких партій ані організацій.

Друге засідання демократичної конференції.

Дня 29. вересня одкрив бувший міністер праці Скобелев друге засідання демократичної конференції промовою, в якій заявив ся за тим, щоби йти разом з робітничою частию міщанства та навіть з кадетами, за винятком тих елементів, що замішані в авантюрі Корнілова. Далі говорив бувший міністер судівництва Зарудний, який боронив кадетів, що вони вели себе чесно, бо вони перші заявили ся за диктатурою Керенського. Він є цієї думки, що конференція повинна почати пере-

говори з правительством, щоби утворити рід вступного парламенту, який мав би в собі всі партії й перед яким був би відповідальний кабінет.

Бувший міністер достав й засобів поживи, Пешехонов, заявив, що він не бачить другого способу виходу з кризи, як коаліція, бо демократія сама не може задержати влади в руках—тому зазначає konieczність співробітництва кадетів. Бувший міністер внутрішніх справ, предсідатель селянської Ради Авксентієв підкреслює потребу органу контролі правління, який був-би зв'язаний з краєм численними нитками. Цей орган був-би той вступний парламент, на який аложились би представники демократії. А щоби він мав потрібну повагу (авторитет), мусить увійти в його склад всі живучі сили держави. Тому потрібна в цім випадку участь міщанських класів. Опісля заявив Церетелі: конференція мусить утворити основу нового уряду й заснувати контрольний орган, який позискає довіру цілого краю і здержить його перед пропацією.

Представники всіх фронтів виділив Кишкіні мав довгу бесіду, в якій говорив таке: Край не можна урятувати, як не буде налагоджена бойова справність війська, це буде викорінено недовіре салдатів до офіцерів. Завдання це буде облегчене, як військо довідається, що нове правління опирається на демократії. Вислаонець війська Войтиский потвердив лихе положення у війську і предложив практичні способи для його відбудови, передовсім—добра доставка поживи, бо голодуючі не можуть побіждати, далі треба мудро увільнити з війська всі шкідливі елементи, щоби не збільшати втечі з фронту.

Міністер війни Верховський звернув увагу зібрання на те, що армія терпить недостаток хліба та других запасів мимо того, що цей рік був багатший на хліб, як минулий. Причиною цього є лихі способи доставки. Представники різних армій і флоту підкреслювали потребу сильної державної влади, яка могла би сильно піддержати дисципліну на фронті. Представник козаків заявляє, що вони боронитимуть російську республіку й підвратимуть правління.

[Франкфуртер Цайтунг 29 вересня—до 1 жовтня 1917.]

Втечі з Петрограду.

Зі Штокгольму доносять після часопису „День“ таке: Виділ для облекнення Петрограду поручив морському ресортові одіслати 300.000 машин з Гельсінфорсу і Ревеля в глибину Росії і предложив зарядові артилерії способи для перенесення артилерійних фабрик амуніції. Департамент духовних справ він переговорив зі святим синодом, з католицьким єпископом в Могилеві, з лютеранською консисторією і найвищою духовною властю магометанською в справі евакуації церков, костелів, мошев і церковних шкіл. В найближчій часі всі научні заведення; академії й семінарії, та культурні предмети історичної вартости, найцінніші реліквії, чудотворні образи й славні скарби монастиря Алекс.-Невського мають бути вивезені. Дотеперішні способи мають при-

готовлюючий характер. Коли це перевезення переведеть ся, полишать ся при кожній церкві найменше один священник і один дякон. Службу богу не перерветь ся на цей час. Найвищі духовні влади заявили, що вони не опустять міста й своїх вірних під ніякими умовами.

[Франкф. Цайт. з 29. вер. неч.]

Фінляндська криза.

До Штокгольму доносять з Гельсінфорсу: Новий генеральний губернатор (б. міністер) Некрасов зачав минулої середі своє урядованне. Він заявив представникам преси, що проба соціалдемократів зібратися в сеймі на окреме засідання буде мати поважні наслідки. Як причину поновного скликання розв'язаного сейму подають часописі, що предсідатель Машнер уважає підняти на ново діяльність законодавчого тіла (сейму) конечним і неможливим до відволікання, бо потрібно поладити питання що до політики в справі харчування, бюджету, податків на воєнні доходи, закону про восьмигодинну працю та закону комунального. Сейм має більші потреби зібрання, як в місяці серпні.

[Франкф. Цайт. з 29. верес. неч.]

Петроградська телеграфічна агенція сповіщає з Гельсінфорсу: Президент сейму здер печатки правління з дверей салі засідань і 80 соціалдемократичних послів відбули 1½ годинне засідання, на яким прийнято проєкти законів про восьмигодинний день праці, закон про рівноуправність Жидів, закон про виконуванне державної сударенности сейму та відповідальности сенату перед сеймом. Центр і праві партії сейму не брали участі в засіданні.

[Франкф. Цайт. з 30. вер. пол.]

З Гельсінфорсу доносять про урядове повідомлення, що генерал-губернатор дав розпорядок судового переслідування президента і всіх членів сейму, які гвалтом увійшли до розв'язаного сейму і відбули там засідання.

[Франкф. Цайт. з 1. жовтня пол.]

Настрій флоту й війська.

Зі Штокгольму доносять на основі російських часописей: Відносини офіцерів і салдатів у чорноморській флотії, яка од вибуху революції взагалі лишила ся вірною правлітєвству, тепер загострили ся. Виділи кораблів заперечують права офіцерів до накладання салдатам дисциплінарних кар.

Після тих самих джерел порішили матроси балтійської флотії вивістити на кораблях і побережних укріпленнях червоні хоругви, поки правління не перейде в руки Ради робочих і салдатів. Вони домагають ся від тимчасового правління негайного проголошення завішення оружжя на всіх фронтах.

„Робочая Газета“, обговорюючи настрої війська у Фінляндії й балтійській флотії, остерегає перед вибухом нового проливу крові.

В південних губерніях прийшло до вибуху розривів серед війська в Єлисаветграді. В Тамбові, Київі й Одесі було заворушення, яке мало характер погрому. Причина лежить в труднощах достави харчів.

[Франкф. Цайт. з 1 жовтня рано.]

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ.

Комісарі українських губернській підчиняють ся Україн. Генер. Секретаріатові.

„День“ з 24. серпня н. ст. повідомляє: Конференція губернських комісарів і представників губернських виконуючих комітетів України й Бесарабії прийняла отсю резолюцію в справі взаємного відношення між комісарами й краваним органом на Україні:

„У всіх питаннях управи губернських комісарі підчиняють ся Генеральному Секретаріатові, який має всю повноту влади на Україні в границях, установлених Тимчасовим Правительством в порозумінню з Центральною Радою. Опіраючи ся на місцеві органи революційної демократії, губернські комісарі в інтересах розширення здобутків революції мають всю повноту революційної влади в границях губернії. Губернські комісарі зносять ся тільки з Генеральним Секретаріатом, а повітові—з губернським комісарем.

Українець—товаришем міністра просвіти.

„День“ з дня 1. вересня н. ст. повідомляє: Четвертим товаришем міністра народної просвіти іменовано куратора (попечителя) київського наукового округу М. Василенка. (М. Василенко—відомий український учений і громадянин).

Новий попечитель київського наукового округу.

„День“ з дня 5. вересня нов. ст. доносить: Куратором київського наукового округу на місце Василенка, якого іменовано товаришем міністра народної просвіти, іменованій помічник куратора наукового округу В. Науменко.

(В. Науменко, б. редактор „Кієвской Старини“ й „України“, в часі заслання проф. М. Грушевського—голова Українського Наукового Товариства в Київі, визначний український учений і громадянин).

Український полк ім. Івана Мазепи.

Як повідомляє „Кієвская Мысль“ з дня 26. серпня н. ст., в Саратові зорганізував ся український полк імені Ів. Мазепи. Командантом полку є кап. Войнаховський. Полк зорганізований з новобранців, які в маю прибули до різних військових відділів в Саратові. Полк числить кілька тисяч салдатів—одні тільки відділ машинних карабінів складаєть ся з 1.300 людей. По зорганізованню полк переїхав в Саратов до Ромодану в полтавській губернії.

За прилучення Катеринославщини до України.

„Утро Росії“ з дня 31. серпня н. ст. в телеграмі з Катеринослава повідомляє: Губернський селянський з'їзд настоює на прилучення Катеринославської губернії до України. Обговоривши інцидент з полком Хмельницького, з'їзд жадає усунення команданта військ київського

військового округу Оберучева й начальника штабу, видалення з України кирасирів і козаків (донських). „Діло“.

Залізниця в руках українських салдатів.

СТОКГОЛЬМ. (Укр. бюро). Одея і всі залізничні станції на шляхах до неї зайняті українськими салдатами, прихильниками революції.

Франція досліджує українське питання.

КОПЕНГАГА. (Прив. тел.). До Києва прибув основатель бюро для національних питань в Парижі, Пелісе. Бюро засноване в 1912. р. і займає с'я порівнюваними дослідженнями національних питань, а його головою був Пенлев, теперішній французький президент міністрів. Згадане бюро улашувало часто виклади у вищій школі суспільних наук в Парижі з області національних питань.

Пелісе прибув до Києва спеціально для пізнання українського питання в цілі інформування про українство французької суспільності та правительствених сфер. Разом з Пелісе працьвав другий французький учений Арві.

Обидва французькі гості одвідали Українську Центральну Раду та інформували с'я там про український рух. На Україні побудуть вони ще довгий час. „Діло“.

СПРАВА МИРА.

ПРО ОКРЕМИЙ МИР З ВОКУ РОСІЇ.

Зі Швайцарської границі пишуть 1. жовтня: Міланська „Персеверанца“ пише в останній видавницю, що в антанті числять с'я дуже з можливістю окремого мира Росії з осередніми державами.

[Франкф. Нахр. з 2. жов. рано.]

АНГЛІЙСЬКІ ПРОВІДНИКИ РОБІТНИКІВ ЗА МИРОМ.

В Глзгові відбували с'я річні збори шкоцької секції „Labour Party“, де виступив головним бесідником Макдональд з гострою критикою заграничної політики Англії. Предсідатель федерації гірських робітників Роберт Smillie говорив про питання мира. Він домагав с'я відправительства при першій нагоді приступити до мирових переговорів.

ВІДПОВІДЬ МІН. ТЕРЕЩЕНКА В СПРАВІ МИРА.

Петроградська телеграфічна агенція подає розмову представників преси з мін. Терещенком в справі мира такого змісту: Відповіді Німеччини й Австро-Угорщини на папські ноту служать доказом, що наші противники не хочуть поступу в справі мира. Вони не роблять ніяких натяків щодо основ будущего мира. Маєть с'я почування, що для німецького правительства основою до мирових переговорів є воєнна карта, значить воно думає задержати всі здобуті землі (?), за виїмком частинних уступок на конференції. Так само нота Австрії не кидас'я ніякого світла на справу. Росія ж подала до відома, свої основні мира, за які вона бореть с'я.

[Франкф. Нахр. 1. жовтня рано.]

Вісти зі світа.

СТРЕМЛІННЯ ІНДІ ДО АВТОНОМІЇ.

З Вазеля пише „Daily Telegraph“, що на зборах торговельної палати Індійських купців предсідатель Лялюбгай Самалдес в своїй промові домагав с'я частинної автономії Індії по війні. Цей проєкт має бути предложений представникові правительства.

[Франкф. Цайтунг з 2. жовтня веч.]

РОЗРУХИ В ІТАЛІЇ.

Після Цюрихських дневників вибухли в Італії—в Неаполі й Катані розрухи, і через це проголошено воєнний стан. Опріч цього підняли с'я в Турині нові боротьби на улицах та в других містах. Правительство стягнуло війська до неспокойних міст.

[Франкфур. Нахр. 2. жов. рано.]

Після відомости з північно-італійської границі видало Італійське правительство декрет министерства, яким скасувало 66 бурмістрів і начальників громад за піддержку розрухів.

[Генер. Аніц з 28. вер. веч.]

СВЯТО ГІНДЕНБУРГА В НІМЕЧИНІ.

Дня 2. жовтня обходила ціла Німеччина свято уродин головнокомандуючого Гінденбурга, славного побідника в битвах на мазурських озерах, які вратували Верліи перед російським заливом мілітонової армії.

ВІЙНА.

(Огляд за минулий тиждень).

На західнім фронті головнокомандуючий англійської армії Гаїг поставив собі ціль здобути русло Шельди-річки, де мають пристановище німецькі підводні судна. Та цю річку відділяють багна коло Іпері, і проби здобути її коштуватимуть чимало жертв, а не доведуть до цілі.

20. вересня почали Англіїці великий наступ в цю сторону на просторі Лянденмарк-Голлбексе всіма технічними способами. На полудневім крилі цього наступу здержала похід німецька артилерія, на північнім удало с'я шкоцьким полкам дійти до німецьких позицій, де зняла с'я боротьба нароч. Німці кинули в час свої резерви і Шкоти мусіли уступити. Здобутки землі дуже невеликі. Другий наступ великої міри 6-ма корпусами підняли Англіїці 26. вересня на просторі 30 км. Зняла с'я велика битва, та Англіїці не змогли осягнути своєї цілі, себто не досягнули верхів коло Іпері.

Французи держали с'я дуже спокійно, тільки коло Вердону втратили кілька позицій під напором німецького наступу.

На східнім фронті Росіяне по втраті Риги зайняли позицію на лівім березі Двіни коло Кокенгузен на просторі 40 км., що давало їм можливість робити наступи в твердині Якобштаду на німецькі лінії. Тому Німці порішили наступом виперти їх за Двіну. Вони зробили наступ і проломали російські лінії на просторі 40 км. в шир і 10 км. в глиб та захопили укріплений причілок Якобштад, взявши 4000 салдатів до неволі і 50 гармат. Крім того скоротили собі фронт та дійшли до Двіни, яка добре хоронять їхні позиції.

На італійським фронті закінчила с'я одинадцять офензива Кадорні, не обсадивши навіть гори Гавріла над Сочою. Тепер наступає зміна військ: італійські йдуть на

інші фронти, а французькі та англійські війська спроваджено до Міліну, як резерву в усіма засобами до нової 12. офензиви на Тріест. Ця офензива має відбутися ще перед початком зими.

На македонським фронті не було ніякої битви за цей тиждень.

Німеччина оголосила втрати воєнних кораблів з боку антанту за три роки війни: 3 того припадає на Англію 661,300 тоннів, на Францію 101,000, на Росію 71,810, на Італію 76,450, на Японію 23,825, на Америку 6,725 тоннів.

3 таборового життя.

— Просвітна Громада ім. М. Драгоманова. Дня 21. вересня відбуло с'я загальне зібрання членів товариства в цілі уділення абсолютної уступачою зарядові й вибору нового заряду. Зі справоздання заряду показалось, що т-во має тепер 112 членів, з яких 44 є присутних в таборі. 19 членів брало живу участь в роботі товариства. За двомісячний час урядування заряду товариство провадило курс історії і сучасного побуту північно-західної України, отворило курс науки в лазареті, улашдало два віча й кілька рефератів, заряджувало кіном і займалось пропагандою по бараках. Скопствовано, що противників української справи тепер немає в таборі, а наші люди щораз більше розуміють своє завдання, як Українці. По вислуханню справоздання заряду й ревізійної комісії вибрано новий заряд, який зараз же дня 22. перебрав на себе роботу.

Суспільно-політичні курси. Звертаємо увагу, що „Просвітна Громада“ відкрила суспільно-політичні курси. Тому, що нам, як горожанам української держави, яка тепер будеть с'я на Україні, політичне знання дуже потрібне, радимо звернути увагу на ці курси.

— Т-во „Самостійна Україна“ 22. вересня с. р. відбуло с'я засідання заряду, де між иншим ухвалено скликати надзвичайний загальний збори.

Не дивлячись на те, що деякі активні члени заряду за хворобою відійшли од регулярної роботи, т-во функціонує нормально. Зв'язок з командами росте й кріпне. За цей місяць відіслано на команди мандр. бібліотек 85, одержано листів з ріжними проханнями, подяками й заявами до 40 шт., крім надісланих до Генеральної Старшини й інших товариств, виконання яких частинною належало до т-ва „Самост. Україна.“ З кожним днем зростає число листів за підписом ріжних гуртків, що свідчать, що організаційний рух поширеть с'я на командах і захопив чаших людей. Спільне життя і широкий обсяг інтересів сприяє цьому. Організації повстають стихійно і на досить примітивних підставах. Тільки деякі мають більшешен повні організаційні підвалини: статут, ясно зазначену ціль, касу та инше з вибраними провідниками. Більшість організацій збудована на взаємній симпатії членів, або навіть на загальній симпатії до одного ватажка, який таким чином, під юридичним поглядом, являеть с'я самодержавцем, і тому організація буває не кріпка і легко розсипаєть с'я. Ці організації хоч і задовольняють потреби теперешнього моменту в більшій або меншій степені, але являють с'я не досить повною школою і не зможуть виховати людей, знаючих організаційний устрій і вмюочих жити в ньому. Таким чином не осягають головної цілі таборової роботи: навчати жити й працювати спільно, взаємно підтримуючи один другого, та виробити таких людей, які понесли б відсіля у рідний край клич: „одні за всіх і всі за одного!“

Щоби дати змогу гурткам поповнити ці пробіли, товариство „Самостійна Україна“ розсилає по замовленням або й по власному почину маленькі зразкові статуту з відповідними порадами. Велі ті, що бажають скористати с'я таким статутом, мусять написати про це в т-во, подавши число членів на команді й питання, які їх цікавлять.

— Народна Рада 28. й 29. вересня давали справоздання в Народній Раді делегати ІІ з раштатської міжтаборової конференції. Перед справозданнями прочитана була інтерпеляція кількох послів на слова буашного президента Н. Р. т-ша К-ка в його промові на „Святі Відродження України“, що „наша Народна Рада ще не є демократична“. Интерпелянти запитували т. К-ка, на якій підставі він сказав ці слова та домагали с'я пояснень у цій справі. Але т. К-к не захотів дати ніяких пояснень і відмовив с'я говорити. Тоді Нар. Рада прийняла резолюцію того змісту, що вислів т. К-ка був невідповідний дійсності і наражував громаду на неправдиву оцінку Нар. Ради.

Далі приступлено до звітів з конференції. Кождий із п'яти делегатів один за другим дали звіти по ріжним справам, над якими радила конференція та винесла свої ухвали. Довідуємось з тих звітів, що делегати на конференції від кожного табору не в однаковий спосіб вибирали с'я по таборам, а іменно: коли у Вецлярі делегати (5) вибрала Народна Рада, то у Зальцвуделі делегати вибрані на вічу Української Громади, а в Раштаті делегати вибрані просто Генеральною Старшиною. Може тому були на початку конференції і деякі ріжниці в поглядах щодо до обовязковости її ухвал. Однак дальші наради конференції показали повну єдність між учасниками: як у справах принципіального значіння, так і в справах практичного життя й діяльності.

На точку порядку денного конференції про цілі і напрям роботи прийнята резолюція—прямувати до повної політичної (а значить і державної) самостійности українського народу, а одноким засобом до осягнення цієї мети привзвано освідомлювання й організацію широких мас українського народу на всіх полях його політичного життя й діяльності.

Вислухані звіти за волинську справу та за ріжні організаційні справи дальшої діяльності в таборах. Конференцією ухвалено для приготування народних учителів організувати учительські курси, які намічено відкрити в нашому, вецлярському, таборі. Ухвалено конференцією зібрати всі артистичні сили в одному таборі, теж у вецлярському, для приготування певного репертуару для будущах гастролів (артистичних поїздок). У справі таборових видавництв конференція признала потрібним скликати зїзд делегатів Видавничих Т-в.

Всі ухвали конференції після дискусії були прийняті Народною Радою, а що до складу й правового становища конференції і щодо обовязковости ухвал конференції для С.В.У., то признано, що ці питання ще підуть на докладніше обміркування регуляційної комісії, котра вибрана конференцією, і передчасно вносити ухвалу в цій справі немає потреби.

Багато часу забрали дискусії над заявою трьох делегатів про сходни членів конференції. Ці сходни були ухвалені на останньому засіданні конференції для всіх членів ІІ, але уладжені були якось так, що деякі члени, а в тому числі три делегати від нашого табору, несподівано для себе участі в сходинах не взяли. З приходу цього факта відбули с'я довші вясненія й дискусії. Після всіх вяснень Народна Рада признала легковажність і вие-

